

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Dana Kaščáková

Regionálna výchova vo vyučovacom procese

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Dana Kaščáková

Kontakt na autora: ZŠ Kupeckého, Kupeckého 74, 902 01 Pezinok
dkascak@centrum.sk

Názov OPS/OSO: Regionálna výchova vo vyučovacom procese

Rok vytvorenia 2014

OPS/OSO: VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: PhDr. Daniela Ďurajková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, prierezová téma, zážitkové učenie, projektové vyučovanie

Anotácia

Cieľom OPS je poukázať na možnosti využitia prierezovej témy regionálna výchova vo výchovno – vzdelávacom procese. Ponúkame spôsob ako spestriť vyučovacie hodiny konkrétnymi aktivitami a obohatiť pracovnými listami, besedami, návštevami múzeí. Výučbou o regióne zvýšime vedomostnú úroveň a motivujeme žiakov viac spoznať svoje mesto a jeho okolie.

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI V EDUKAČNEJ PRAXI.....	7
2 CHARAKTERISTIKA POJMOV	9
2.1 Charakteristika regionálnej výchovy.....	9
2.2 Regionálna výchova na 1. stupni ZŠ.....	9
2.3 Školská regionálna výchova.....	10
2.4 Ciele regionálnej výchovy.....	10
2.5 Metódy a formy vyučovania regionálnej výchovy.....	10
3 NÁMETY AKTIVÍT, PROJEKTOV A VYUČOVACÍCH HODÍN.....	13
3.1 Jednotlivé projekty	13
3.2 Pracovné listy.....	19
3.3 Aktivity.....	27
3.4 Námety na jednotlivé hodiny.....	30
3.5 Výstupný kvíz – súťaž Milionár.....	32
ZÁVER	34
Zoznam literatúry.....	35
Prílohy.....	36

ÚVOD

Problematika regionálnej výchovy má svoju históriu, ale stále je aktuálna a v súčasnosti sa jej začína venovať čoraz viac pozornosti. Na regionálnu výchovu je potrebné myslieť pri tvorbe učebných plánov. Uvedená problematika ponúka obrovské množstvo námetov. Avšak je na učiteľovi ako ich bude svojim žiakom prezentovať. Je to úloha náročná, je potrebné mnoho času stráviť prípravou, samoštúdiom a tvorbou materiálov potrebných na vyučovacie hodiny.

Povinnou súčasťou obsahu, sú prierezové témy a jednou z nich je aj Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra. Prvky regionálnej výchovy sa prelínajú všetkými výchovno-vzdelávacími oblasťami. V školskom vzdelávacom programe ISCED 1, nemáme vytvorený samostatný predmet Regionálna výchova, ale rozhodli sme sa vo výchovno-vzdelávacom procese zvýšiť dôraz na regionálne vzdelávanie, a to nielen rozsahom, ale aj obsahom. Využiť časové rezervy pri preberaní učiva, dokázať využiť medzipredmetové vzťahy, využiť spoluprácu s rodičmi a starými rodičmi. Nakoľko vidíme potrebu podporovať a skvalitňovať doterajšie formy výuky regionálnej výchovy a tradičnej ľudovej kultúry.

Žiaci v príprave spolupracujú medzi sebou, v rodine, s učiteľom, využívajú internet, odbornú literatúru, časopisy, tvoria projekty a aktívne spracovávajú informácie. Na hodinách využívame výpočtovú techniku, tvorivé pracovné listy, zadávame projekty, potrebné informácie z odborných kníh spracovávame pre deti, aby boli veku primerané.

Naše aktivity sme nezaradili do konkrétnych predmetov, dajú sa využiť medzipredmetové vzťahy, išlo o zaradenie krátkej aktivity, jednohodinové projekty, ale aj časovo náročné projekty jednak na prípravu učiteľa, ale taktiež na prácu žiakov. Prácu sme rozdelili do troch častí.

1 OPIS OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Regionálna výchova je prierezová téma, ktorá sa zaoberá hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom SR. Nadobúda v edukačnom procese čoraz väčšie uplatnenie a potrebu rozvíjať deti podnetmi jednoduchými k zložitejším. Preto je potrebné tieto požiadavky rozvíjať už počas primárneho vzdelávania. Chceme ukázať ako sa dá tematicky prepojiť regionálna výchova do viacerých predmetov pomocou rôznych aktivít. Aktivity sú realizované na hodinách slovenského jazyka a literatúry, vlastivedy, výtvarnej výchovy, matematiky, informatickej výchovy a telesnej výchovy.

Kontext a rámec

V OPS predkladáme návrhy vyučovacích hodín, ide o krátke aktivity, jednohodinové projekty, ale aj časovo náročné projekty týždenné aj niekoľkomesačné. Uvádzame názov a cieľ aktivity alebo projektu, popis priebehu jeho realizáciu a vlastné postrehy a zistenia.

Špecifikácia cieľovej skupiny

Nami navrhované aktivity a projekty boli realizované nielen na vyučovacích hodinách, ale aj v spolupráci s Mestskou knižnicou, Centrom voľného času, Malokarpatským múzeom a Mestským múzeom v Pezinku.

OPS je zameraná na cieľovú skupinu:

- kategória pedagogických zamestnancov: učiteľ,
- podkategória : učiteľ pre primárne vzdelávanie,
- typ školy, ročník : základná škola, 1. - 4. ročník.

Ciele osvedčenej pedagogickej skúsenosti

Každý kút našej vlasti má svoje špecifiká, lokálne a regionálne dedičstvo, sviatky, slávnosti a zvyky. Cieľom práce je poskytnúť námety na realizáciu prierezovej témy regionálna výchova v praxi.

Naším cieľom je, aby sa žiaci hrovou formou čo najviac dozvedeli o regióne, v ktorom sa narodili, alebo v ktorom žijú. K tomuto poznaniu by mala prispieť práve regionálna výchova. V každej aktivite a projekte bolo a je našim cieľom hrovou formou sprostredkovať informácie o regióne, minulosti obce, predkoch a rozvoj pozitívnych postojov detí k regiónu (vlasti).

Metodológia a vymedzenie kompetencií

Regionálna výchova nadobúda v edukačnom prostredí škôl čoraz väčšie uplatnenie s potrebou rozvíjať dieťa správnymi podnetmi. Tieto požiadavky je možné intenzívne rozvíjať počas primárneho vzdelávania. Uplatnenie požiadavky rozvíjať osobnosť dieťaťa v jemu najbližšom prostredí, ktoré najviac ovplyvňuje jeho myslenie, cítenie i konanie.

Kompetencie žiaka:

Regionálna výchova vytvára postoje žiakov:

- k sebe samému (zdravé sebedomie),
- k iným ľuďom (medziludské vzťahy, tolerancia, rasová, etnická a sociálna znášanlivosť),
- k svetu (akceptovanie tradícií a kultúry iných národov),
- k mravným hodnotám (všeludské hodnoty slobody),
- rozvíjať schopnosť vyjadrovania sa,
- vedieť vyhľadať a roztriediť informácie,
- schopnosť komunikovať, počúvať,
- schopnosť spolupracovať, tolerovať,
- využívanie informácií v praktickom živote.

Kompetencie učiteľa:

- viesť žiakov k spoznaniu dedičstva našich predkov,
- voliť správne a veku primerané metodické postupy,
- žiakov správne motivovať, pozitívne ovplyvňovať a snažiť sa o výchovu osobnosti, ktorá je a bude hrdá na svoje korene, kultúru, na svoj región a vlasť.

2 CHARAKTERISTIKA POJMOV

2.1 Charakteristika regionálnej výchovy

Regionálna výchova je mnohoaspektová a mnohodimenzionálna z toho dôvodu, že spája poznatky vlastivedné, jazykovedné, pohybovej kultúry a ďalšie, ktorých cieľom je prebudiť a rozvinúť citový vzťah jedinca k tvorivej činnosti obyvateľov určitého územia. Regionálna výchova sa podieľa na všestrannom rozvoji osobnosti žiakov a vedie k zvýšeniu národného povedomia žiakov, k citovému vzťahu k svojmu bydlisku, obci, regiónu, vlasti.

Pod regionálnou kultúrou rozumieme súhrn produktov (hmotných a nehmotných) ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región. Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Základným aspektom pri uplatňovaní regionálnych prvkov a javov v edukačnom procese je potreba uvedomenia si pojmu región (územný celok), z ktorého vyplývajú základné princípy a poznatky pre danú oblasť. Regióny vznikli z potreby ohraničiť sa voči štátu či iným regiónom, cieľom regiónu je vymedziť si vlastné teritórium. Encyklopédia ľudskej kultúry Slovenska definuje tento pojem ako „oblasť“ s výskytom javu alebo súboru javov v charakteristickej, preň vlastnej skladbe. Najdôležitejšími faktormi bol jazyk a celá štruktúra ľudskej kultúry.

Daná kultúrna rozmanitosť je hodnotou, ktorú treba uchovávať pre nasledujúce generácie.

2.2 Regionálna výchova na 1. stupni ZŠ

Štátny vzdelávací program ISCED I pre primárneho vzdelávanie apeluje na stimulovanie poznávacej zvedavosti jedincov, z pozorovania zážitkových aktivít spojených s ich životom, s jeho bezprostredným kultúrnym a prírodným prostredím. Prvky regionálnej výchovy sa prelínajú všetkými výchovno-vzdelávacími oblasťami a integrujú sa v prierezových témach. Je potrebné využívať poznatky a skúsenosti žiakov. Školské prostredie je otvorené i pre spoluprácu s mimoškolským prostredím, rôznymi inštitúciami pre rôzne aktivity. Kreatívne metódy formujú u žiakov kritické myslenie a nenásilným spôsobom im pomáhajú získavať trvalejšie vedomosti. Podmienkou úspešného učenia je získanie žiakov pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou.

2.3 Školská regionálna výchova

Cieľavedomé uplatňovanie regionálnych prvkov v poznávaní a vo výchove sú základné prostriedky kultivovania jedinca už od mladšieho školského veku. Je nevyhnutné aby pedagóg využíval aktivizujúce metódy, spontánnosť a fantáziu žiakov s emotívnym prežívaním a zážitkom (Uhrinová – Vargová, 2008).

Regionálna výchova je v edukácii dôležitá z hľadiska daného regiónu okrem kognitívnej zložky majú regionálne prvky aj emocionálny náboj a v obsahu vzdelávania aj

metodologický význam. Žiaci sa učia uvedomelému poznávaniu, ktoré podnecuje rozvoj myslenia, účinne pomáha aj pri rozvíjaní vyjadrovacích schopností.

Regionálna výchova v edukačnom procese má tiež neodmysliteľné miesto v socializácii intencionálnej oblasti. Sú to predpoklady pre integráciu vzdelávacieho obsahu vyučovacích predmetov. Regionálny obsah, jeho edukačný potenciál má charakter živej pôsobnosti v edukačnom procese, kde sa odrážajú v činnostiach učiteľa formy, metódy a prostriedky, pomocou ktorých žiak prežíva daný obsah.

Regionálna výchova v prirodzenom prostredí je významným prostriedkom zámerného spoznávania regiónu. V spoznávaní regiónu má nezastupiteľné miesto práve základná škola. Aplikovať prvky regionálnej výchovy v edukačnom procese je možné pomocou didaktických metód a organizačných foriem práce.

2.4 Ciele regionálnej výchovy

Cieľom regionálnej výchovy je inšpirovať deti a mládež, aby si všímali a zaznamenávali zaujímavé informácie zo svojho okolia a naučili sa ich v živote používať. Regionálnu výchovu nechápeme ako izolovaný jav, ale ako pevnú súčasť prípravy mladej generácie na život v našej spoločnosti. Musíme sa pokúsiť nenásilným spôsobom deti vychovávať. Pri realizácii cieľov regionálnej výchovy je dôležitá pedagógova osobnosť, spôsobilosť, pripravenosť a hlavne znalosť regiónu, lebo práve on sa môže stať nositeľom a šíriteľom hodnôt ako sú láska a úcta k rodnej obci, domovu a vlasti. (Masariková, 2007).

- spoznať svoje mesto, jeho históriu, historické budovy, život v súčasnosti,
- pestovať pozitívny vzťah jedinca k rodisku, regiónu, vlasti,
- projekty zvýšia vedomostnú úroveň žiakov, robia hodiny zaujímavejšími, tvorivými, žiaci získavajú elementárne poznatky,
- žiaci sa učia spolupracovať v skupinách, hľadať informácie z internetu, spracovávať ich do projektov, prezentovať projekty.

2.5 Metódy a formy vyučovania regionálnej výchovy

V regionálnej výchove je možné využiť širokú škálu metód a foriem práce, aby bola pre žiakov zaujímavá a podnetná. Vďaka využívaniu vhodných vyučovacích metód dochádza k úzkej interakcii medzi učiteľom a žiakom. Možné metódy a formy práce:

- Informačno-receptívna metóda – informovanie žiakov slovom, obrazom
- Reprodukčná metóda – trvácnosť vedomosti pomocou opakovania
- Problémová metóda – tvorivé myslenie
- Heuristická metóda – tvorivé riešenie problémov
- Rozprávanie – využíva sa, ak nie je učivo náročne a ak má hlavne výchovne poslanie. Je zamerané na predstavy, city a fantáziu žiaka
- Vysvetľovanie – ak je učivo náročne, objasňuje rozlične zložité poučky, pravidla, zákony. Opiera sa pritom o logiku a uplatňuje pritom logické postupy
- Opis – je spojený s pozorovaním
- Rozhovor – významná vyučovacia metóda, aktivizuje žiakov, vyžaduje si dôslednú prípravu učiteľa
- Dialóg a diskusia – vedú k zvýšeniu individuálneho porozumenia, pripadne

- k dosiahnutiu skupinového konsenzu alebo je ich hlavnou témou riešenie
- konkrétnych problémov
- Inscenačná metóda (metóda hrania rol) – simulácia stanovených situácií
- Samostatná práca
- Práca dvojíc
- Skupinová práca
- Vychádzka
- Výlety
- Exkurzie
- Beseda
- Súťaž a didaktická hra
- Projektové vyučovanie
- Výskumné metódy
- Brainstorming – kladieme dôraz na čo najrýchlejšie zhromaždenie a zapísanie
- nápadov, námetov a informácií
- Prezentácia projektu
- Práca s IKT
- Celoškolské aktivity

Organizačná forma vyučovania je časová jednotka zameraná na realizovanie vyučovacieho procesu (cieľa, obsahu, metód, prostriedkov), pričom sa uplatňujú a využívajú viaceré výchovno-vzdelávacie metódy, rešpektujú sa didaktické zásady a dochádza k vzájomnej interakcii učiteľ – žiak.

Organizačné formy vyučovania možno klasifikovať podľa viacerých kritérií:

- a) Podľa počtu žiakov: frontálne – formy hromadnej práce, skupinové (5 – 7 žiakov v skupine), individuálne – vyučovanie s jednotlivcom
- b) Podľa dĺžky trvania: krátkodobé (napr. vyučovacia hodina), dlhodobé (výlet, exkurzia)
- c) Podľa druhu a obsahu činnosti: formy zamerané na teoretické vyučovanie, praktickú činnosť
- d) Podľa organizovanosti: organizované formy, spontánne vznikajúce činnosti (spravidla realizované samotnými žiakmi)
- e) Podľa aktivity žiakov: aktivizujúce formy (napr. súťaže, kvízy), pasívne (napr. návštevy rôznych podujatí)

Didaktické formy sa postupne vyvíjali. V súčasnosti sa (v klasickej škole) vyučuje v presne stanovených časových jednotkách, žiaci sú rozdelení do tried podľa veku a stupňa vedomostí.

3 NÁMETY AKTIVÍT, PROJEKTOV A VYUČOVACÍCH HODÍN

Deti od malička vnímajú prostredie, v ktorom vyrastajú. Ich vnímanie priestoru, ktorom sa pohybujú sa postupne rozširuje. Niekedy nás deti prekvapia svojou všímavosťou. Prostredie, kde dieťa vyrastá, ho poznačí. Deti sa už v predškolskom veku učia o svojom meste. Aj v primárnom vzdelávaní súčasťou učebných osnov je poznanie histórie aj súčasnosti mesta, jeho okolia, kultúry a tradícií. Žiaci radi privítajú, že nesedia v škole, berú to akože sa neučia a pritom my sme svoj cieľ splnili. Naším cieľom je, aby sa nám podarilo pomocou rôznych, tu rozpracovaných aktivít, poskytnúť našim žiakom, čo najviac vedomostí a taktiež radosti zo získaných poznatkov.

Realizácia projektov

Pri realizácii projektov sa u žiakov prebúda prirodzený záujem o poznanie práve v kontakte s reálnou životnou situáciou, ktorá mu je blízka. V tradičnom vyučovaní si žiaci najskôr osvojujú vedomosti, až potom sa hľadá ich uplatnenie v praxi. V projektovom vyučovaní si žiaci vedomosti osvojujú spontánne v procese činnosti. Zástancovia projektového vyučovania sú toho názoru, že nie je možné od seba oddeliť poznanie a činnosť, prácu rúk a prácu hlavy. Tieto procesy prebiehajú súčasne a sú neoddeliteľné. Projekty pomáhajú žiakom rozvíjať schopnosť pracovať v tíme, ktorá je veľmi dôležitá pre úspech v živote a zároveň zlepšuje spracovanie informácií.

V praxi realizované projekty trvali od niekoľkých hodín až po niekoľko dní, či týždňov. Menšie projekty sme realizovali v rámci jednotlivých predmetov, pri iných sme využívali medzipredmetové vzťahy. Každému projektu predchádzal podnet, plánovanie, potom realizácia a prezentácia. Našou úlohou ako učiteľ'a bolo usmerňovať, konzultovať a hodnotiť. Prezentáciu projektov sme robili pred triedou, žiakmi a učiteľmi iných tried a rodičmi, výstavkou na chodbe pred našou triedou.

Hodnotenie prebieha, vždy najprv, že si každá skupina zhodnotí svoju spoluprácu. Po prezentácii hodnotí skupina skupinu v rámci našej triedy. A nakoniec svoje hodnotenie povieme aj my, či už ide o slovné hodnotenie, hodnotenie pochvalou, alebo známku. Musíme povedať, že z praxe máme skúsenosť, že hodnotiť projekty je vždy pre nás potešujúce, nakoľko máme veľmi dobré skúsenosti s prácou aj s výsledkom pri projektoch. Žiaci a učitelia z iných tried odmenia žiakov potleskom a pochvalou, často kladú zvedavé otázky, ktoré sa im žiaci snažia zodpovedať. Rodičia si radi pozrú projekty svojich detí, porovnávajú ich a tešia sa z úspechu a zážitku svojho dieťaťa.

3.1 Jednotlivé projekty

História a súčasnosť Pezinka

Pezinok leží 18 km severovýchodne od hlavného mesta Bratislavy. Rozkladá sa na ploche 7276 ha, na úpätí Malých Karpát. Je okresným mestom, súčasťou Bratislavského kraja. Prvá písomná zmienka pochádza z roku 1208 a obec sa spomína pod názvom „terra Bozin“ Pezinok bola pôvodne banícka osada. V Malých Karpatoch a blízkom okolí sa ťažilo zlato. Postupne v nasledujúcich storočiach sa osada zmenila na vinohradnícke

mestečko. Výsady slobodného kráľovského mesta boli Pezinku udelené kráľom Ferdinandom III. 14. júna 1647.

V 17. - 18. storočí zažíval Pezinok svoj najväčší rozkvet a patrilo medzi najbohatšie mestá Uhorska. Jeho sláva a bohatstvo bolo založené na produkcii kvalitných vín.

V 19. storočí začalo postupné priemyselňovanie mesta; bola tu založená prvá továreň na výrobu kyseliny sírovej v Uhorsku, továreň na výrobu ihiel a taktiež veľká tehelňa. Dočasnú konjunktúru v 19. stor. spôsobilo predovšetkým obnovenie ťažby zlata v chotári Pezinka a zavedenie železnice, čím sa Pezinok stal najdôležitejším mestom Malokarpatskej vinohradníckej oblasti.

Prvá polovica 20. stor. predstavovala úpadok mesta. V tomto čase nebolo v Pezinku väčšieho priemyselného podniku, čo zároveň s poklesom vinohradníckej produkcie spôsobilo masívne vyst'ahovalectvo do Ameriky. Postupné zlepšenie začalo až po skončení II. svetovej vojny.

Dnes je Pezinok moderným okresným mestom s vybudovaným priemyslom, kvalitnou vinohradníckou a vinárskou produkciou, rozvinutým obchodom a zaujímavými historickými pamiatkami. Pre mesto je charakteristické historické centrum s typickými meštianskymi domami, ulicami v pravidelnom sieťovom pôdoryse a zvyškami pôvodných hradieb. K najvýznamnejším kultúrnohistorickým pamiatkam patrí zámok z 13. storočia, 4 historicky aj architektonicky cenné kostoly a renesančná radnica.

Medzi základné symboly každého mesta patrí erb, pečať, zástava.

Erb Pezinka - v zelenom štíte zlatou žiarou obkolesená Panna Mária s korunou na hlave a červenom plášti, stojaca na kosáku strieborného mesiaca a zlatej zemi.

Zástava Pezinka je historická. Pochádza z roku 1649. Je zložená z dvoch vodorovných pruhov: zeleného a červeného. Ukončená je tzv. lastovičím chvostom.

a) Kreslený slovník Pezinčiny

V Pezinku sa často stretne, že obyvatelia sa medzi sebou v bežnom hovorovom styku rozprávajú po pezincky – teda používajú pezincké nárečie. Nárečie obsahuje svojské výrazy a tvrdú výslovnosť.

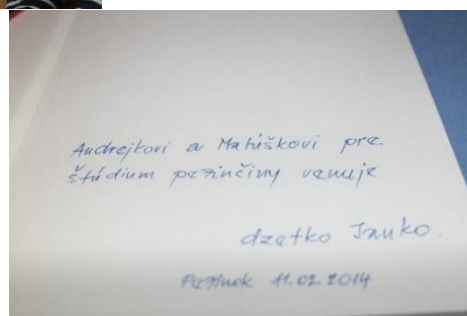
Dnešné deti tieto svojské rečové výrazy nepoznajú, sú to pre nich slangové a neraz i smiešne slová.

Cieľ: Zozbierať niekoľko pezinckých slov, zostaviť maľovaný slovník

Postup: Často naši žiaci dostanú DDÚ (dobrovoľnú domácu úlohu) a tak to bolo aj pri pokuse o tvorbu slovníka. Dohodli sme sa, že na túto aktivitu majú dva týždne. Každý žiak mal mať 5 – 7 slov. Prvé slová žiaci predniesli svojim spolužiakom asi po štyroch dňoch od zadania. Tešil sa žiak, ktorý mal napísané slovo a spolužiaci hádali čo dané slovo znamená. Zrazu po dvoch dňoch sa zvýšilo tempo práce a žiaci nosili nové slová. Niektoré slová, ktoré sa opakovali, žiaci už vedeli uhádnuť. Spolupracovali so starými i prastarými rodičmi. V triede sa zapojili do aktivity všetci žiaci.

Tejto aktivite sme počas dvoch týždňov venovali časť hodiny čítania a potom jednu hodinu na spracovanie slov do Maľovaného slovníka pezinčiny. Boli to hodiny plné zážitkov, smiechu, lámania jazykov pri vyslovovaní pezinckých slov.

Keďže v triede máme deti, ktoré majú korene v iných regiónoch, mali sme sa možnosť dozvedieť aj o iných nárečiach. Starkí si zaspomínali, veľmi radi sa stretli so svojimi vnúčatami, prežili pekné chvíle a pre jedného dedka to bola motivácia kúpiť svojim vnukom slovník a napísať aj krásne venovanie.

b) Projekty o Pezinku

Cieľ: Vyhľadať, zhromaždiť a spracovať informácie o Pezinku z rôznych zdrojov

Postup: Žiaci dostali za úlohu spracovať projekt o Pezinku. Úlohou žiakov bolo rozdeliť sa na skupiny, dohodnúť sa ako budú postupovať, postupne nosiť informácie, obrázky, knihy, časopisy. Dvojhodinovku sme venovali spracovaniu projektov. Žiaci písali, lepili obrázky, kreslili, spolupracovali, realizovali sa, cítili zodpovednosť nielen za seba, ale aj celú skupinu. Po vypracovaní projektov, dostala každá skupina možnosť prezentovať svoju prácu. Prezentáciu projektov sme robili pred triedou, žiakmi a učiteľmi iných tried a rodičmi, výstavkou na chodbe pred našou triedou.

Naše postrehy: Žiaci pracovali v skupinách, boli usilovní, spolupracovali. Pri takýchto aktivitách žiaci sú hlučnejší, ale pracovné tempo a zaoberanosť sú veľké. My sme boli počas celej doby realizácia skôr iba pozorovateľom. Žiaci nás nežiadali o rady, názory, občas sme museli pripomenúť bezpečné zaobchádzanie s nožnicami a poriadok okolo seba, nakoľko žiaci sa poväčšine uložili na podlahe a mali pracovný neporiadok okolo seba.

c) Rodostrom – cil

Ciel' : Vypracovať Rodostrom svojej rodiny

Postup: Tento projekt žiaci dostali minulý školský rok vypracovať v slovenskom jazyku a tento školský rok v angličtine. Opäť tu bola dôležitá spolupráca s rodinou, rodičmi i starými rodičmi. Žiaci vypracovali v slovenčine rodostrom aj do štvrtého pokolenia. Zaujímavosťou pre nich bolo, že rovnaké meno sa vyskytuje aj v predchádzajúcich generáciách.

d) Zvyky a tradície v rodinách a v škole

Mikuláš

Každoročne na našej škole chodí Mikuláš a nosí deťom darčeky. Deti mu ako poďakovanie povedia básničku, alebo zaspievajú pesničku o Mikulášovi.

Lucia

S dievčatami sme si nacvičili pár viet o sv. Lucii, dievčatá sa obliekli do bielych plachiet, pomúčili sme im tvár, do ruky dali cesnak a husie pierka a chodili sme po triedach vymetať kúty a v každej triede sme povedali ako to kedysi na dedinách bývalo na Luciu.

Vianoce

Žiaci si mali napísať sloh ako trávili Vianoce, čo mali na večeru, ako ich prežili v kruhu svojej rodiny. Po príchode do školy chcú deti vždy porozprávať svoje zážitky. Sadli sme si do kruhu a zisťovali sme čo majú rodiny spoločné, aké zvyky majú, zopakovali sme si vinšovačky, tiež sme si všímali rozdielnosť zvykov a tradícií, čo je ovplyvnené rôznymi regiónmi, z ktorých pochádzajú členovia rodín.

Každoročne sa s rodičmi, starými rodičmi stretávame v našej triede na Vianočnej besiedke, na ktorú so žiakmi pripravíme vianočný program. Po vystúpení si spoločne posedíme pri vianočnom pečive a teplom čaji.

Divadelné predstavenie – Divadlo PIKI

Už iba pár dní nás delilo od najkrajších sviatkov roka a nás čakal darček od Divadla PIKI v podobe krásneho príbehu o konaní dobra. Celý prvý stupeň sme zasadli v sále Kultúrneho domu a deti netrpezlivo čakali, kedy sa na javisku objavia herci. Celé predstavenie bolo v pezinčine, herci používali aj slová, ktorým deti nerozumeli, ale mohli si ich domyslieť z deja. Sálou sa niesli aj krásne vianočné a aj poučné pesničky a vinše v pezinčine.

Deti výkon hercov odmenili zaslúženým potleskom. Každé dieťa pri odchode dostalo medovníček. Aj takto sa dá prispieť k tomu, aby sa deti stretli s pezinčinou, zvykmi a tradíciami regiónu.

Veľká noc

Žiakom sme zadali domácu úlohu, aby zistili či Veľkú noc prežívajú rovnako ako ju prežívali ich rodičia a starí rodičia. Žiaci zistili, že vo všetkých rodinách zdobia kraslice, polievajú a v niektorých aj šibú dievčatá. Starí rodičia im rozprávali, že niekedy to bolo veselšie, chlapci chodili spievajúci a na dvoroch vedrami polievali dievčatá.

e) Vzdelávacie programy pre deti v rámci mesta

Návšteva Mestskej knižnice v Pezinku – Vzdelávací program: Oberačky nie sú hračky

Každoročne sa v našom meste koná Vinobranie. Je to veľká oberačková slávnosť. V piatok, je prvý deň Vinobrania a na našej škole sa neučíme, koná sa Regionálny deň. Každý rok sa snažíme prežiť tento deň ináč. Minulý rok sme robili rôzne projekty o Pezinku a tento rok sme navštívili Mestskú knižnicu v Pezinku. Zúčastnili sme sa besedy s názvom : Oberačky nie sú hračky. Dozvedeli sme sa rôzne zaujímavosti o pôvode hrozna, ale aj o ťažkej práci vo vinohradoch. Žiaci si pozreli prezentáciu ako sa pracovalo kedysi vo vinohrade a ako sa pracuje dnes. Počas prezentácie viedli diskusiu, pýtali sa, vyjadrovali svoje postrehy a hovorili o vlastných skúsenostiach. Výhodou bola zmena prostredia a vedenie akcie pracovníčkou knižnice.

Žiaci mali zážitok aj z cesty do a z knižnice, nakoľko sa už rozkladali stánky aj kolotoče.

Poobede sme sa so žiaci vybrali na exkurziu do rodinnej firmy vinárov Skovajsovcov. Previedli nás svojou firmou, vysvetlili čo sa robí s hroznom, keď sa oberie. Porozprávali žiakom čo všetko je potrebné vo vinohrade počas roka robiť, ktoré práce robia ručne a pri ktorých im pomáhajú stroje. Žiaci ochutnali aj sladké hrozno z vinohradu majiteľov.

Žiaci mali zvedavé otázky a tak im ich zodpovedala osoba tá najpovolanejšia pani Skovajsová.

Návšteva CVČ – Vzdelávací program : Ako žili naši rodičia

Pre žiakov tu bola pripravená zaujímavá prezentácia, žiaci museli pozorne počúvať, aby neskôr vedeli odpovedať na otázky. Na fotkách videli ako sa obliekali ich starí rodičia, že nosili kroj, kde bývali, ako bývali, čo robili, ako žili. Mohli sa pohrať aj s hračkami, ktoré boli kedysi. Prekvapení bolo, že pre deti boli tieto hračky zaujímavé, oslovili ich a vedeli sa s nimi pohrať. Dozvedeli sa rôzne slová, pomenovania, ktoré sa už dnes nepoužívajú.

Beseda so starými rodičmi

V mesiaci Október – Mesiac úcty k starším sme si pozvali do školy starých rodičov na besedu. Privítali sme starých rodičov, ktorí nám porozprávali o svojom detstve, ako chodili oni do školy, ako sa hrali, ako vyzeral Pezinok kedysi, aké zvyky a tradície zachovávajú. Všetky tieto aktivity máme uverejnené aj na stránke našej školy www.zskupeckeho.eu

f) Návšteva múzeí

So žiakmi sme navštívili Mestské múzeum a Malokarpatské múzeum v Pezinku. Urobili sme si vychádzku do mesta. Pred vychádzkou si premyslíme trasu, zopakujeme si, kde sa čo nachádza, či už historické budovy, pamätníky, pamätne tabule a inštitúcie. Pri vychádzkach volíme rôzne trasy, aby sme mesto prešli a spoznali aj jeho zákutia.

Mestské múzeum

Činnosť múzea je postavená na výskumoch, prieskumoch a monitorovaní rôznorodých stavebných činností prinášajúcich informácie o tunajšom území, jeho osídlení a urbanistickom vývoji od praveku po novoveké obdobie. Časť výstavy je stála expozícia Múzea. Cieľom a hlavnou snahou múzea je propagácia histórie mesta, jej priblíženie a predstavenie čo najširšej verejnosti, s dôrazom na deti a mládež z tunajších škôl. Išlo o pútavé, veku primerané prezentovanie výstavy.

Malokarpatské múzeum s regionálnou pôsobnosťou

Žiaci si mohli pozrieť zbierky vinohradníckych a vinárskych predmetov z malokarpatského regiónu. Najväčšou pýchou tohto múzea je zbierka vinohradníckych lisov, je unikátnou a najväčšou v strednej Európe.

Veríme, že sa nám v spolupráci s pracovníkmi múzeí podarilo vzbudiť záujem o miestne a regionálne dejiny. Ich spoznávaním sa žiaci ľahšie stotožnia s prostredím z ktorého pochádzajú, v ktorom sa narodili, do ktorého sa presťahovali, v ktorom žijú. Je zaujímavé navštíviť múzeum, vidieť a môcť sa dotknúť predmetov z minulosti. Zo starých predmetov sa dozvedáme viac o našej minulosti, ako naši predkovia žili, čomu sa venovali, ale aj ako sa zabávali. Žiaci si odnášajú vedomosti, zážitky, vedia viac povedať o výstavách. Zážitky dopĺňajú aj o svoje emócie a fantáziu. Pri kontrolných otázkach na záver vedia správne odpovedať. Tieto poznatky vieme potom využiť pri preberaní učiva napr. vo vlastivede, pri učive Predmety ako svedkovia doby. Žiaci si pamätali čo je to archeológia, ako pracuje archeológ, čo je výsledkom jeho práce. Myslíme, že žiaci viac pochopili, prečo je pre ľudí dôležité skúmať predmety z minulosti.

Návšteva reštaurácie Ľalia

Príjemná reštaurácia zariadená starožitnosťami, nachádzajúca sa v centre mesta. So žiakmi sa nám ju podarilo navštíviť, nakoľko sme dostali pozvanie od rodičov – majiteľov jednej našej žiačky. Žiaci mali možnosť prežiť príjemne strávený čas nielen pri obľúbenej pizze, ale opäť si pozrieť mnoho starožitných vecí (kufre, oblečenie, riady, žehličky, šijacie stroje, vyšívané nástenky a mnohé ďalšie). Žiaci robili k danej téme z vlastivedy aj veľmi pekné projekty, mnohí doniesli aj menšie predmety a urobili sme si z nich výstavku, na ktorú sme pozvali aj niektoré triedy z našej školy.

Exkurzia na Schaubmarov mlyn

Okrem prechádzky na čerstvom vzduchu, sme mali možnosť vidieť mlyn z roku 1767, ktorý je kultúrnou a technickou pamiatkou. Sídlí tu aj Galéria insitného umenia, je prvou a jedinou svojho druhu na Slovensku.

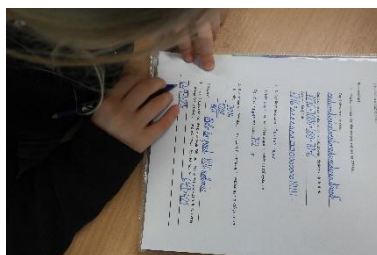
3.2 Pracovné listy

Pracovný list – Čo hovoria čísla o Pezinku

Cieľ: Predložiť žiakom PL s údajmi o Pezinku (možnosť využitia na hodine matematiky),

Pracovať s údajmi vyjadrenými číslami a použiť pri výpočtoch správne matematické operácie.

Postup: Žiaci dostanú PL, pracujú samostatne. Kontrolu si urobíme spoločne na tabuli cez vizualizér a dataprojektor.

Pracovný list

1. Plocha územia Pezinka sa rozprestiera na 7276 ha (hektároch)

Zapíš slovom dané číslo.

Zapíš dané číslo ako súčet tisícok, stoviek, desiatok a jednotiek.

Zakresli daná číslo.

2. Najvyššie miesto sa volá Č ____ v k ____ c.

Z číslíc 2, 5, 7 utvor najväčšie trojčiferné číslo a zistíš výšku v metroch.

Č ____ v k ____ c má výšku _____ m.

3. Prvá zmienka o Pezinku je z roku 1208. Písomne zapíš a vypočítaj pred koľkými rokmi to bolo.

Odpoveď: _____

4. V roku 2013 sa do Pezinka prisťahovalo 649 ľudí a odsťahovalo sa 421 ľudí. Porovnaj a vypočítaj o koľko viac sa prisťahovalo ako odsťahovalo.

Príklad:

Odpoveď: _____

Naše postrehy: Žiaci pracovali usilovne, pracovný list ich zaujal, počítali rýchlo a bez problémov, išlo o jednoduché a jasné úlohy. Opäť pracovali s informáciami o meste, v ktorom žijú.

Pracovný list – Symboly Pezinka

Cieľ: Poznať symboly Pezinka

Postup: Žiaci pracujú v skupinách po 3 - 4 žiakoch, spoločne diskutujú a po dohode krúžkujú nimi dohodnutú odpoveď.

Pracovný list:

Správne zakrúžkuj:

Zástava

- má farbu červenú a modrú	áno - nie
- má farbu zelenú a červenú	áno - nie
- je ukončená tzv. lastovičím chvostom	áno - nie

Erb

- je na ňom zlatou žiarou obkolesená Panna Mária,	áno - nie
v červenom plášti, s korunkou na hlave	áno - nie
- je v žltom štíte	áno - nie
- je v zelenom štíte	áno - nie
- stojí na kosáku zlatého mesiaca a striebornej zemi	áno - nie
- stojí na kosáku strieborného mesiaca a zlatej zemi	áno - nie

Aj keď sa žiaci s týmito symbolmi mesta stretli už niekoľkokrát, viedli pri niektorých odpovediach búrlivejšiu diskusiu. Keď sme spoločne prechádzali odpovede, žiaci potvrdili, že ak by videli erb a zástavu, vedeli by povedať, že patrí nášmu mestu. Bez obrázka to bolo ťažšie, ale iba jedna skupina sa pomýlila v jednej odpovedi.

Ďalšou aktivitou bolo vymalovať erb aj zástavu na predtlačenom papieri.

Pracovný list – Druhy hrozna (Príloha č. 1)

Poskladaj a usporiadaj správne slabiky a písmená, aby ti vznikli správne slová, ktoré pomenúvajú odrody hrozna.

ŠAJIR –
LINGRIZ –
ONELTO –
TLÍNVEL –
KÁMUTŠ –
NMÍRAT –
KAKOVFRAN –

Tento pracovný list dostali žiaci ako rozstrihané kartičky rôznej farby, jedna farba bola jedna odroda hrozna. Úlohou žiakov bolo správne a čo najskôr v skupinách zložiť odrodu hrozna, teda správne usporiadať slabiky, alebo písmená a zložiť slovo.

Riešenie: Iršaj, Rizling, Otonel, Veltlín, Muškát, Tramín, Frankovka

Pracovný list – osemšmerovka (Príloha č. 2)

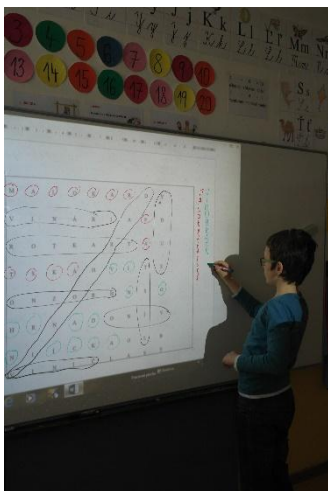
Cieľ: Preveriť pozornosť žiakov a zistiť informáciu o oblasti, regióne

Nájdí slová: vinič, vinár, víno, traktor, vinohrad, list, sudy

M	A	L	O	K	A	R	D	Y
V	I	N	Á	R	I	A	P	D
R	O	T	K	A	R	T	A	U
T	S	K	Á	H	V	I	T	S
O	N	Z	O	R	H	N	S	O
H	R	N	A	D	O	N	I	V
N	I	Í	C	K	A	O	L	B
V	I	N	I	Č	L	A	S	Ť

Písmená, ktoré ti zostali, vypíš zaradom a dozvieš sa, ako sa volá vinárska oblasť, do ktorej patrí aj Pezinok.

(MALOKARPATSKÁ VINOHRADNICKÁ OBLASŤ)

Žiaci hľadali slová na tabuli, dávali ich do krúžku a vypísali písmená, ktoré zostali. Žiaci sa dozvedeli ďalšiu informáciu o regióne. Úlohu hodnotíme ako zaujímavú.

Prezentácia – Kupecký

Cieľ: Priblížiť osobnosť Kupeckého a jeho dielo. Podľa slávneho rodáka je pomenovaná v Pezinku Kupeckého ulica a jeho meno nesie aj naša Základná škola Kupeckého.

Postup: Spracovanie prezentácie (Ján Kupecký, barokový maliar portrétov)

Podľa dostupných zdrojov z internetu sme spracovali prezentáciu v PowerPointe.

Žiakom sme ju pustili s popisom aj s našim sprievodným slovom.

Žiakov sme rozdelili do skupín. Rozdali sme im plastové tabuľky s fixkou, na ktoré písali stručné odpovede. Tak sme zistili pozornosť a vedomosti žiakov, ktoré mohli získať z prezentácie.

Otázky sme mali spracované pomocou prezentácie, jeden slide – jedna otázka.

Otázky, ktoré sme žiakom položili:

1. Z akej rodiny pochádzal Kupecký, čím bol jeho otec?
2. Prečo odišiel z domu?
3. Kde je jeho dom? Podľa čoho ho spoznáš?
4. Ktoré obrazy sú dielom Kupeckého? (portréty – 5 obrazov, označených písmenom)
5. V ktorých z týchto miest tvoril? (5 miest – vybrať 3 správne)
6. Kde zomrel?
7. Ako sa nazýva jeho jediné autentické dielo, ktoré sa nachádza na Slovensku?

Žiakom sa v skupinách darilo, chybovosť pri odpovediach bola malá, ťažšími boli otázky č. 4 a 5.

Pracovný list – Doplnovacia hra

Ďalšou aktivitou je do štvorčekovej siete vpísať slová a tak ukryť názov našej školy.

Cieľ: Schovať názov školy do iných slov

Postup: Zaspievame si za doprovodu CD Hymnu našej školy . Rozdáme pracovné listy, žiaci pracujú vo dvojiciach a skrývajú do slov písmená, ktoré tvoria meno našej školy.

					K								
					U								
					P								
					E								
					C								
					K								
					É								
					H								
					O								
					Š								
					K								
					O								
					L								
					A								

Naša škola bola založená pred 26 rokmi. Napíš, v ktorom roku sa otvorila jej brána.

Bolo to v roku

Naše postrehy: Žiaci si pozreli prezentáciu, mnohí nevedeli kto bol Ján Kupecký. Vedeli, kde je jeho rodný dom, že v Pezinku máme takú ulicu, aj to, že sme Kupeckého škola. Dozvedeli sa viac o jeho živote aj diele.

S veľkým nadšením súťažili, jednotlivým skupinám sme udeľovali body. Skupina s najvyšším počtom získaných bodov dostala Diplom s Kupeckého podobizňou a zaslúžený potlesk od spolužiakov.

Spracovanie prezentácie o Kupeckom ako aj následné vedomostné otázky boli spracované zjednodušene, primerane veku žiakov a možnosti pochopenia jednotlivých súvislostí.

Pracovný list zameraný na informácie o Pezinku (Príloha č. 3)

Zadanie : Zakrúžkuj písmená v rámečku so správnymi tvrdeniami a zaradom ich vpíš dole na čiarky.

P Je to vinohradnícke mesto.	I Pôvodne tu žili pastieri oviec.	E Prvá písomná zmienka je z r. 1208 (Bozin)	S Hradby okolo mesta boli drevené.
H Každých 5 rokov sa tu koná Vinobranie.	Z Tečie cez neho potok Saulak.	I Pezinok bol pôvodne banícka osada.	R Preteká tade potok Kejda.
N Pezinok je okresné mesto.	E Prvá písomná zmienka je z r.1506.	O V Malých Karpatoch a blízkom okolí sa ťažilo zlato.	K Výsady slobodného kráľovského mesta boli Pezinku udelené kráľom Ferdinandom III.

Mesto, v ktorom žijem sa volá _ _ _ _ _

K vypracovaniu tohto PL predchádzali informácie o meste Pezinok, zo stránky mesta www.pezinok.sk a deťmi spracované projekty o meste.

Predmet: Vlastiveda, Informatická výchova

Tematický celok: Naše starobylé pamiatky a ich krása

Ciel': Získať informácie z internetu o meste Pezinok, opakovanie

Pomôcky: internet

Postup: Dvojhodinovku sme venovali opakovaniu o našom meste. Ciel'om bolo priebežne si zopakovať informácie o našom meste a zistiť čo si deti pamätajú.

Úlohou Pracovných listov je hravou formou zopakovať vedomosti žiakov a opätovne ich upevňovať.

Pracovní list – Vieš správne spojiť ?

Mariánsky stĺp
Radnica
Schaubmarov mlyn
Pezinský hrad
Hradby
Dolný kostol
Kapucínsky kostol

3.3 Aktivity

Pezinský kroj

Ciel': Vidieť ľudové oblečenie našich predkov, poznať názvy jeho častí

Pezinský kroj je pomerne neznámy. Nám sa podarilo našimi aktivitami vzbudiť záujem aj u starých mám našich žiakov, ktoré pre nich často chodia do školy, a raz pri rozhovore na chodbe sme dostali ponuku.

„Co sa to v té škole učíte o tém Pezinku“ a tak sa dve babky ponúkli, že nám prinesú ukázať kroje, v ktorých chodili ešte ich mamy, keď boli mladé. Išlo o Cajlanský kroj. Cajla je miestna časť Pezinka.

Dozvedeli sme sa, ako sa obliekali ženy a ako muži. Žiaci si babky vypočuli, poobzerali si kroje, zisťovali ako sa volajú látky, z ktorých sú kroje ušité (hodváb, štof) a potom ich úlohou bolo v skupinách napísať ako sa obliekali ženy a ako muži. Jednu skupinu tvorili dievčatá, tie mali spísať informácie o ženskom kroji a druhú skupinu tvorili chlapci, tí mali za úlohu opísať mužský kroj. Každá babka si pod svoj patronát zobrala jednu skupinu a pomáhala jej hlavne s pomenovaním jednotlivých častí kroja.

Dievčatá napísali:

Ženy si obliekali biele blúzy s veľkými nevyšívanými rukávcami a na tých mali kvietkovo vyšívané lajblíky. Strih mali rovnaký, ale každá mala inú výšivku. Na lajblíku mali šnurovačku. Sukne nosili tmavé a na nich čierne zástery. Na hlavu si vydaté ženy dávali biele skladané a vyšívané čepce. Obúvali si čižmy.

Chlapci napísali:

Muži nosili biele nevyšívané košele s mašľou okolo krku. Lajble nosili čierne vyšívané. Na lajblí boli lesklé gombíčky. Dole bol zviazaný mašľou. Obuté nosili čierne čižmy. Naše hodnotenie: Išlo o zaujímavú aktivitu v popoludňajších hodinách. Informácie, ktoré žiaci dostali, veríme, že si na nich radi spomenú. Žiaci si mohli prezrieť aj staré čiernobiele fotky, ktoré majú staré mamy založené vo svojich albumoch. Úlohou žiakov bolo ešte nakresliť návrh na výšivku na lajblík. Zaujímavé bolo, že žiaci sa pridŕžovali vzorov, ktoré videli na lajblíkoch a nevymýšľali moderné, iné vzory. Vzory sa líšili skôr farebnosťou.

Aktivita Vetríček zafúkaj

Ciel': Správne sa spojiť do skupiny

Postup: Je to pohybovo – náučná hra. Žiakom rozdám papieriky s obrázkami Pezinka, informáciami o nich, ich pomenovaním. Žiakom poviem, aby si informácie nečítali a keď poviem vetu Vetríček zafúkaj, žiaci vyhodia papieriky nad hlavy. Papieriky popadajú a žiaci dostanú povel zdvihnúť každý jeden papierik. Potom sa pohybujú po priestore a hľadajú svojich kamarátov, s ktorými tvoria trojicu. Vytvoria sedem trojíc. Po vytvorení skupiniek si sadnú na koberec do kruhu a každá trojica prečíta a ukáže svoje papieriky. Potom si žiaci sadnú do lavíc a pokračujú v práci trojíc. Nalepia na výkres svoje papieriky a potom ich zlepia do leporela.

Pezinský hrad – bol vybudovaný ako vodný hrad, okolo hradu je zámocký park
Mestské hradby – kamenné, opevnenie malo 3 brány, 11 bášť, zachovali sa iba zvyšky
Mariánsky stĺp – postavili ho v r.1749, pravdepodobne na pamiatku požiaru a konca epidémie
Zámocký park – miesto oddychu, náučný chodník
Rozálka – jazdecký areál, chov koní, miniZOO
Požiarňa zbrojnica – vybudovaná z dobrovoľných príspevkov obyvateľstva
Schaubmarov mlyn – je jediný na Slovensku, ktorý sa zachoval na mieste svojho vzniku.
Sídli tu Galéria insitného umenia

Žiakom sa aktivita páčila, opäť si ani neuvedomovali, že si vlastne opakujú čo to o svojom meste. Bez problémov spolupracovali v trojiciach, pri lepení sa museli dohodnúť na poradí, ale aj zvládli bez väčších nedorozumení.

Aktivita Kotúl'aj sa loptička

Ciel': Vedieť informácie o svojom meste využiť aj v bežnom živote, vedieť sa orientovať v meste

Postup: Sadli sme si so žiakmi do kruhu na koberec a vysvetlili im o čom bude dnešná aktivita. Povedali sme im trasu ZŠ Kupeckého – centrum – železničná stanica a späť. Cestu skúsime prejsť čo najpodrobnejšie. Ak žiak nevedel povedať kde sa nachádza, posunul loptičku so slovami Kotúl'aj sa loptička, ďalšiemu žiakovi.

Takto sme dostali trasu:

My sme začali, povedali sme, že odchádzame zo školy po Kupeckého ulici smerom do mesta. Zakotúl'ali sme loptičku žiakovi

1. ten povedal, idem okolo trhoviska, zakotúl'al loptičku ďalšiemu žiakovi
2. odpovedala, prišla som na kruhový objazd (loptičku žiaci kotúl'ali vždy k ďalšiemu žiakovi)
3. idem okolo Kapucínskeho kostola a kláštora
4. idem okolo Matyšáka (reštaurácia)
5. zastavil som sa pri Kultúrnom dome
6. idem do nákupného centra PLUS
7. som pred Dolným kostolom
8. som na autobusovej zastávke
9. idem k mestskému úradu
10. zastavil som sa v Grafite (papiernictvo)
11. vypožičal som si knihu v knižnici
12. čakám na starkú na vlakovej stanici
13. ideme okolo polikliniky
14. stretávame brata pri gymnáziu
15. kráčame okolo synagógy, teraz tu sídli banka
16. idem na zmrzlinu
17. idem okolo farského kostola
18. oddychujem v parku

19. idem okolo Habánskeho dvora

20. idem okolo rodného domu Kupeckého

Naše postrehy: Tejto aktivite predchádzala aktivita podobná, s väčším časovým rozdielom, asi pol roka. Žiaci mali na papierikoch informácie, museli sa sústrediť a reagovať, vstať z miesta a zaradiť sa do radu ku spolužiakovi ako v trase nasledovali. Žiaci, ktorí si neuvedomili a ostali nezaradení, sa zaradili dodatočne po diskusii v triede. Táto aktivita bola zaradená, keď sme predpokladali u žiakov už dobre zvládnutú a niekoľko krát prejdenú trasu pri našich potulkách mestom.

Aktivita Maľovaná mapa

Maľovaná mapa Pezinka nám visí v triede od prvého ročníka. Vždy keď sa vrátíme odniekiaľ, čo je zakreslené na mape, zapichneme tam špendlík s väčšou hlavičkou. V treťom ročníku sme si začali písať zápisky o našich potulkách mestom, ale aj iných aktivitách. Žiaci sa vždy dohodnú, kto napíše pár viet do Zapisníka našej triedy. Na konci roka si ho spoločne prelistujeme a pospomíname si, čo všetko sme zažili spolu v tomto školskom roku.

3.4 Námety na jednotlivé hodiny

Námety na výtvarnú výchovu

Žiaci majú radi výtvarnú výchovu, je to hodina, kde deti tvoria, realizujú sa. Ide o predmet všestranne zameraný. Formuje všetky stránky žiakovej osobnosti. Každé dieťa sa môže stať umelcom, od svojich žiakov nečakáme dokonalé práce, podstatná je ich skúsenosť a tvorivosť.

Témy:

- *Hrozno* – maľovanie strapca hrozna, otláčanie korkovej zátky do tvaru strapca hrozna, z malých kúskov krepového papiera lepiť bobule hrozna a k tomu otláčiť list z hrozna
- *Vinohrad* – obrázok z vinohradu roztrhnúť, alebo rozstrihnúť a nalepiť, domaľovať chýbajúcu časť, alebo pokračovanie vinohradu
- *Historické budovy* – vytlačiť obrázky, rozstrihať a lepiť s medzerami (posúvaním) na výkres
- *Nakresliť* - džbán, alebo tanier, žiaci majú vystavené výrobky z modranskej keramiky – majoliky

Pred Vianocami sme prežili hodinu výtvarnej výchovy, ktorá voňala a chutila. Pre svojich žiakov sme upiekli medovníčky a žiaci si ich mohli sami ozdobiť.

Námety na hudobnú výchovu

Na hudobnej výchove sme si pustili CD od skupiny Grinavanka. Grinava je miestna časť Pezinka, skupina sa prezentuje dychovou hudbou a ľudovými pesničkami z nášho regiónu. Naučili sme sa pesničku „V Pezinku na rýnku.“

Námety na informatickú výchovu

V tematických výchovno - vzdelávacích plánoch Informatickej výchovy je niekoľko hodín venovaných práci s internetom. Tie sme využili v rámci medzipredmetových vzťahov. Zisťovali sme informácie o Pezinku. Žiaci si najprv prečítali o Pezinku, potom sme im dávali kontrolné otázky a žiaci mali možnosť, čo si nepamätali, rýchlo vyhľadať na internete.

Okrem informácií týkajúcich sa histórie a súčasnosti, to boli aj informácie o odchodoch vlakov a autobusov, informáciách o našej škole, o mestskej plavárni, o akciách v Pezinku a mnoho ďalších zaujímavých a potrebných informácií. Žiaci úlohu zvládli, my sme im boli nápomocný, radili sme skôr po technickej stránke.

Jednu vyučovaciu hodinu sme venovali aj spracovaniu prezentácie v PowerPointe. Úlohou žiakov bolo spracovať 5 -6 slidov , použiť text aj obrázky. Text si mohli napísať alebo kopírovať a vkladať aj skopírované obrázky.

Na hodinách Informatickej výchovy často pracujeme v programe Revelation natural art. Žiaci tento program dobre poznajú, vedia s nim dostatočne pracovať, využívať potrebné nástroje. Úlohou žiakov bolo nakresliť v danom programe erb Pezinka. Žiakom sa v práci darilo.

Hodiny informatickej výchovy zhodnotili zdvihnutím prsta hore, čo znamená, že hodinu hodnotia ako zaujímavú, dobrú.

Námet na hodinu čítania

Naši žiaci poznajú hrad Červený Kameň, každý žiak ho navštívil niekoľko krát. Či už s rodičmi, bol na výlete zo škôlky, alebo sme sa na výlet vybrali spolu my s našou triedou. Keďže sme nenašli žiadnu povesť o Pezinku a chceli sme sa povesti na hodine čítania venovať, Tak sme si zvolili Povesť o Červenom Kameni. Žiakom sme povesť prečítali, žiaci ju prerozprávali, hovorili sme čo sa tu môže zakladať na skutočnosti a čo je spracované s fantáziou. Zapísali sme si do zošitov čítania poznámky o povesti a úlohou žiakov bolo nakresliť komiks. Žiaci komiksy radi kreslia a naozaj sa im vydarili. Žiaci si mali možnosť pozrieť prácu spolužiakov (menili si zošity) a nešetřili pochvalou navzájom.

Povesť o Červenom Kameni

O stavbe hradu Červený Kameň sa zachovala zaujímavá povesť, podľa ktorej sa dvanásť múdrocov radilo, kde ho postaviť. Jedenásti navrhli vrch Kukla, ležiaci dnes naproti hradu. Iba jeden - najmladší navrhol terajšie miesto, pretože podľa neho na vrchu Kukla sa stretávajú duchovia a strašidlá a určite sa im nebude páčiť stavebný ruch v ich hniezde. Väčšina však rozhodla pre Kuklu. A tak robotníci už v prvý deň postavili veľkú časť základov a múrov. V noci sa však diali čudné veci. Dobré víly nadvihli hrad a preniesli ho na susedný kopec. Aké veľké bolo prekvapenie robotníkov, keď na druhý deň už na pôvodnom mieste nič nenašli. Tak znova zasadla rada starších a dala za pravdu svojmu najmladšiemu členovi a hrad nechala na novom mieste. Tak sa mohol nerušene vystavať do svojej krásnej podoby.

3.5 Výstupný kvíz - súťaž Milionár

Ciel': Overenie vedomosti, pestovať zdravú súťaživosť

Otázky sú napísané na papierikoch, vložené v krabici, ťahajú sa. Súťaže sa zúčastnia žiaci dobrovoľne. Každý žiak sa môže zúčastniť iba raz. Poradie žiakov v súťaži sme určili losovaním mien prihlásených žiakov. Žiaci si vedomosti našťudovali samoštúdiom, hlavne z dostupných zdrojov na internete.

- Prvá zmienka o Pezinku je z roku...
- Akou osadou bolo v minulosti?
- Teraz je to mesto v.....
- Koľko obyvateľov má Pezinok?
- Preteká cez mesto potok Saulak či Cajloch?
- S akými obcami susedí Pezinok?
- Aké EČV (ŠVP) má Pezinok?
- Súčasťou ktorého kraja je Pezinok?
- Je Pezinok okresným mestom?
- Na ktorú svetovú stranu, leží Pezinok od Bratislavy?
- Pezinok chránia svahy
 - a. Biele Karpaty b. Nízke Karpaty c. Malé Karpaty
- Vymenuj susedné obce.
- Ako sa volá miestna časť obce
 - a. Muškát b. Grinava c. Limbach
- Je v našej obci POLIKLINIKA?
- Je v našej obci POŽIARNA ZBROJNICA?
- V našej obci žije
 - a. menej ako 21 000 obyvateľov
 - b. viac ako 23 000 obyvateľov
 - c. viac ako 25 000 obyvateľov
- Naša oblasť je známa pestovaním
 - a. jahôd b. jablák c. hrozna
- Primátorom mesta je
- Bola v našom meste synagóga?
- Čo sa teraz nachádza v budove synagógy?
- Koľko kostolov je v našom meste?
- Vymenuj kostoly v našom meste.
- Automobilové preteky dovrchu sa konajú na.....
- Ako sa volá dvor, na Kupeckého ulici, ktorý patrí medzi pamiatky mesta.
- Aké pomníky sú v našom meste?
- Aké trhy sa konajú v našom meste?
 - a. keramické b. tkáčske c. výtvarné
- Vymenuj druhy dopravy v našej obci.

Žiaci boli odmenení diplomom. (Príloha č.4)

V čom vidíme prínosy všetkých námetov:

Našou snahou nie je zmeniť tradičné vyučovanie, ale doplniť ho vhodnými námetmi a tak žiakom sprístupniť informácie a vedomosti rôznymi možnými spôsobmi.

- prínosom je osobná skúsenosť žiakov, zážitkové učenie, získavanie informácií z rôznych zdrojov
- cieľom každého projektu bolo zefektívniť vyučovanie, motivovať žiakov k zvýšenej aktivite na vyučovaní i mimo neho
- získať nové vedomosti, poznatky a skúsenosti
- riešiť problémové úlohy
- spolupracovať v skupine, v kolektíve, s učiteľom
- písomne alebo graficky (výtvarne) spracovať projekt
- interpretovať projekt v triede pred spolužiakmi, rodičmi, širšou verejnosťou
- deti sú tvorivé, otvorene a kultivovane komunikujú
- dokážu spolupracovať pre spoločný cieľ

Z týchto aktivít si robíme fotodokumentáciu (aj iných, zo všetkých aktivít počas školského roka) a k vysvedčeniu žiaci dostávajú na pamiatku CD s fotkami.

ZÁVER

Vážme si všetko, čo nám zanechali naši predkovia. Je dôležité poznať zvyky a kultúru iných národov, ale ťažko ju pochopí ten, kto nepozná a neváži si zvyky a kultúru vlastného národa.

Cieľom OPS bolo poukázať na možnosti skvalitnenie zavedenia prierezovej témy regionálna výchova do vyučovacieho procesu, aby žiaci získali hravou formou a pomocou rôznych aktivít, projektov, pracovných listov, exkurzií, vzdelávacích programov a kvízov čo najviac zaujímavých poznatkov o svojom regióne.

Cieľom bolo vstúpiť žiakom hrdosť na svoje korene, predkov, kultúru, na svoju vlasť, či región.

Fotografie použité v práci pochádzajú prevažne z praxe. Všeobecné fotografie Pezinka sme čerpali z oficiálnej stránky mesta Pezinok na internete.

Prínos OPS je vo všeobecne využiteľných námetoch aktivít regionálnej výchovy, ktoré sú jednak aplikované v praxi v rozpracovanom regióne, ale je možné ich použiť aj v iných regiónoch za predpokladu obmeny informácií o konkrétnom regióne. Námety by mohli slúžiť ako inšpirácia pre kolegov pri rozvoji výučby regionálnej výchovy.

ZOZNAM LITERATÚRY

1. GAVORA. *Akí sú moji žiaci*, Bratislava, 1999, Práca, ISBN 80-7094-335-1
MAKIŠOVÁ, A. *Regionálna výchova v primárnom vzdelávaní*. MPC Bratislava, 2013
2. OBST, O. 2002. *Mimoškolní prostředí. Školní didaktika*. Praha: portál ISBN 80-7178-253-X. PETLÁK, E. *Všeobecná didaktika*, vydavateľstvo Iris, 1997, Bratislava, ISBN 80-88778-49-2
3. ŠPÚ - Štátny vzdelávací program – Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra –
4. prierezová téma, www.minedu.sk
UHRINOVÁ, M. – VARGOVÁ, M. 2008. *Aplikácia prvkov regionálnej výchovy v edukačnom procese v primárnom vyučovaní*. In *Vybrané teoretické a metodické aspekty regionálnej výchovy*. Nitra: UKF PF, ISBN 998-80-8094-392-9.
5. ZELINA, M. *Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa*, 2. vydanie, vydavateľstvo Iris,
6. 1996, Bratislava ISBN 80-967013-4-7

Internetové zdroje:

www.pezinok.sk

PRÍLOHY

Príloha č. 1 – Druhy hrozna - kartičky

ŠAJ IR

LING RIZ

O NEL TO

TLÍN VEL

KÁ MU T Š

N MÍ RA T

KA KO V FRAN

Príloha č. 2 - Osemsmerovka

M	A	L	O	K	A	R	D	Y
V	I	N	Á	R	I	A	P	D
R	O	T	K	A	R	T	A	U
T	S	K	Á	H	V	I	T	S
O	N	Z	O	R	H	N	S	O
H	R	N	A	D	O	N	I	V
N	I	Í	C	K	A	O	L	B
V	I	N	I	Č	L	A	S	Ť

Príloha č. 3 – Informácia o Pezinku

P Je to vinohradnícke mesto.	I Pôvodne tu žili pastieri oviec.	E Prvá písomná zmienka je z r. 1208 (Bozin)	S Hradby okolo mesta boli drevené.
H Každých 5 rokov sa tu koná Vinobranie.	Z Tečie cez neho potok Saulak.	I Pezinok bol pôvodne banícka osada.	R Preteká tade potok Kejda.
N Pezinok je okresné mesto.	E Prvá písomná zmienka je z r.1506.	O V Malých Karpatoch a blízkom okolí sa ťažilo zlato.	K Výsady slobodného kráľovského mesta boli Pezinku udelené kráľom Ferdinandom III.

DIPLOM

Za vedomosti o svojom meste a regióne

V Pezínku

Triedna učiteľka.